

OBSAH

ÚVOD..... 5

PRVNÍ ČÁST

VÝVOJ PRIMÁTU V PRVNÍCH PĚTI STALETÍCH

I. Úvod do problému: Jak položit otázku?	8
II. Nábožensko-duchovní význam římské církve	10
III. Řím jako místo privilegované tradice	13
1. Jednotlivá svědectví	15
2. Vnímání odpovědnosti za celou církev	18
3. ...ale dlouhodobé působení	21
IV. Řím jako centrum communia	23
1. Stará církev jako <i>Communio ecclesiarum</i>	23
2. Od třetího století: exponované místo uvnitř celocírkevní solidarity	25
3. Konstantinovský mezník	28
4. Spor o arianismus. Římský biskup Julius: spoluúčast celé církve proti regionální autonomii	29
5. Synoda v Sardice: Řím jako kontrolní instance	31
6. Řím jako útočiště v nouzi	32
V. Od centra communia k vedení celé církve	35
1. Další vývoj myšlenky primátu	35
2. Pozadí: <i>Roma christiana</i>	37
3. Do jaké míry byl římský nárok uznáván?	39
Teologické hodnocení vývoje	43

DRUHÁ ČÁST
ROZDÍLNÁ JEDNOTÍCÍ FUNKCE
NA VÝCHODĚ A NA ZÁPADĚ

I. Primát a struktury říšské církve v 5. – 9. století	48
1. Zkouška: Druhý koncil v Efesu (449) a koncil v Chalkédonu (451)	48
2. Konstelace po Chalkédonu	53
3. Rozpady a obnovení jednoty církve	59
4. Uznal někdy Východ římský primát?	67
II. Primát v rámci formujícího se Západu	69
1. Primát a autonomní zemské církve v politicko-církevním kontextu raného středověku	69
2. Germánská inkulturace: římská tradice jako garant „správného“ církevního konání	71
3. Primát a zánik episkopálně-synodálních struktur	76
4. „Prima sedes a nemine iudicatur“ – vývoj a meze principu	80

TŘETÍ ČÁST
PAPEŽSTVÍ JAKO HLAVA
STŘEDOVĚKÉ CÍRKVE A KŘESŤANSTVA

I. Historický rámeček	85
1. Libertas ecclesiae	86
2. Svět měst a nová mobilita	87
3. Svět státní suverenity a národní diferenciacie	90
II. Stupně ideje primátu	91
1. Řehoř VII. (1073–1085) a reformátoři jeho doby	91
2. Bernard z Clairvaux	95
3. Inocenc III. (1198–1216)	97
4. Inocenc IV. (1243–1254) a teoretikové absolutní papežské monarchie	99

III. Primát ve vztahu ke koncilům a biskupům	101
1. Nový začátek koncilů	101
2. Od biskupské volby ke jmenování biskupů	103
IV. Krize primátu na sklonku středověku	106
1. Papežské schizma	106
2. Konciliarismus	108
3. Koncily v Pise (1409), Kostnici (1414–1418) a Basileji (1431–1449)	111
4. Problém dekretu „Haec sancta“	117
EXKURS 1	
Primát a rozkol s východní církví – koncil ve Florencii	120
EXKURS 2	
Kořeny učení o papežské neomylnosti	123

ČTVRTÁ ČÁST

PRIMÁT JAKO ZÁKLADNÍ PRVEK
KONFESNÍ IDENTITY V NOVOVĚKU

I. Od náboženského rozkolu k osvícenství	132
1. Posílení papežské autority po Tridentu	133
2. Odstředivé tendence	137
II. Od francouzské revoluce k prvnímu vatikánskému koncilu ...	147
1. Důsledky francouzské revoluce	148
2. Vítězství ultramontanismu	151
III. První vatikánský koncil	159
1. Faktory a síly	159
2. Tendence a pozice	161
3. Výsledek a historické místo prvního vatikánskému koncilu	166
IV. Po roce 1870: Jsou ještě dějiny otevřené?	170
1. Mezi prvním a druhým vatikánským koncilem	171
2. Nové akcenty druhého vatikánskému koncilu a nedostatek integrace	173

SHRNUJÍCÍ ÚVAHY	176
DODATEK - TEXTY	185
1. Ireneus z Lyonu	185
2. Sardické apelační kánony (343)	185
3. „Dictatus papae“ Řehoře VII. (1075)	186
4. Kostnický dekret „Haec sancta“ z 6. dubna 14153	188
5. Formulace primátu florentským koncilem	188
6. Čtyři galikánské články sněmu francouzského kléru z 19. března 1682 (DS 2281–2284)	189
7. Jurisdikční primát a učitelská neomylnost papeže po prvním vatikánském koncilu (1870)	190
8. Biskupská kolegialita a papežský primát po druhém vatikánském koncilu	191
POZNÁMKY	193
DALŠÍ LITERATURA	202
ZKRATKY	205
JMENNÝ REJSTRÍK	206